

ÚVOD DO KVANTOVÉ CHEMIE

1. Navození kvantové mechaniky

Postuláty kvantové mechaniky, základy operátorové algebry, navození kvantové mechaniky, jednoduché modely.

2. Vodíkový atom

3. Základní aproximace používané při řešení stacionární Schrödingerovy rovnice pro více-elektronové systémy

Aproximace v Hamiltoniánu, aproximace ve vlnové funkci.

Bornova-Oppenheimerova aproximace, poruchová teorie, variační princip, MO LCAO aproximace, model nezávislých elektronů

4. Atom helia - příklady výpočtů pomocí různých aproximací

5. Hierarchie metod kvantové chemie

Ab initio metody, semiempirické metody, empirické metody.

6. Spin elektronu, Pauliho princip

7. Hartree-Fockova metoda

Navození HF rovnic pro dvou-elektronový systém, kulombický a výměnný integrál, SCF rovnice.

Systémy s uzavřenými a otevřenými elektronovými slupkami, Hartree-Fock-Roothanovy rovnice.

8. Báze pro MO LCAO rozvoj

LITERATURA:

R. Polák a R. Zahradník: *Kvantová chemie*, SNTL, Praha 1985.

P. Čársky, J. Pancíř, R. Zahradník: *Molekulové orbitály v chemii*, Academia, Praha 1974.

J. Fišer: *Úvod do molekulové symetrie*, SNTL, Praha 1980.

I. Levin: *Quantum Chemistry*, Prentice Hall, New Jersey 1991.

A. Szabo a N. S. Ostlund: *Modern Quantum Chemistry*, McGraw-Hill, New York 1982.

KORELAČNÍ ENERGIE

1. *Korelační energie*

Hartree-Fockova limita, definice korelační energie, Koopmansův teorém a Brillouinův teorém

2. *Metody pro výpočet korelační energie*

Metoda konfigurační interakce, Møller-Plessetova formulace poruchové teorie, Metoda vázaných klastrů

3. *Metody založené na funkcionálu hustoty*

Teorémy vedoucí k formulaci metod DFT, výměnné a korelační funkcionály hustoty

LITERATURA:

R. Polák a R. Zahradník: *Kvantová chemie*, SNTL, Praha 1985.

P. Čársky a M. Urban: *Ab initio výpočty v chemii*, SNTL, Praha 1985.

J. Fišer: *Úvod do kvantové chemie*, Academia, Praha 1983.

I. Levin: *Quantum Chemistry*, Prentice Hall, New Jersey 1991.

A. Szabo a N. S. Ostlund: *Modern Quantum Chemistry*, McGraw-Hill, New York 1982.

Kvantová chemie = aplikace kvantové mechaniky na chemické problémy

Kvantová mechanika = popisuje chování mikročástic, podává určitou syntézu pojmů částice a pole

POUŽITÍ KVANTOVÉ CHEMIE

1. Interpretace molekulových spekter

- elektronová - hladiny elektronových stavů → ionizační potenciály, elektronové afinity, excitační energie
- vibrační + rotační - struktura molekul → vazebné délky a úhly, dipólové momenty

2. Teoretická předpověď vlastností molekul

3. Vlastnosti transičních stavů chemických reakcí → odhad reakčních rychlostí

4. Klasifikace mezimolekulových sil

5. Určování relativní stability molekul

6. Analýza NMR spekter

7. Mechanismy chemických reakcí

8. Termodynamické vlastnosti (např. Entropie, tepelné kapacity) - ve spojení se statistickou termodynamikou.

Proč potřebujeme kvantovou mechaniku ?

Proč nevystačíme s klasickou mechanikou ?

- klasická mechanika byla formulována pro popis chování makroskopických těles
- na přelomu 19., 20. století se byly popsány jevy, které nebylo možno interpretovat na základě klasické mechaniky
- potřeba formulovat zákonitosti pro popis chování částic mikrosvěta

HISTORICKÉ POZADÍ KVANTOVÉ MECHANIKY

- 1801 Thomas Young podal přesvědčivý důkaz o tom, že světlo má vlnový charakter (difrakce světla)
- 1860 James Clerk Maxwell formuloval “Maxwellovy rovnice” elektromagnetismu
- urychlovaný elektrický náboj vyzařuje energii ve formě elektromagnetických vln
  - rychlost tohoto vlnění se ukázala být stejná, jako rychlost světla experimentálně změřená
  - SVĚTLO JE ELEKTROMAGNETICKÉ ZÁŘENÍ
- 1888 Heinrich Hertz experimentálně potvrdil Maxwellovy závěry
změřil radiové vlny vzniklé urychlením nabitých částic ve výboji
- 1900 Max Planck Interpretace záření černého tělesa
- Černé těleso:* objekt, který absorbuje veškeré světlo, které na něj dopadá
- závislost intenzity na energii záření černého tělesa: *experiment v rozporu s predikcí založenou na Maxwellových rovnicích*
  - Planck předpokládal, že atomy mohou emitovat světlo jen v určitých energetických dávkách $h\nu$ (h je konstanta úměrnosti, dnes nazývaná Planckova konstanta $h=6,6 \times 10^{-34}$ J.s, a ν je frekvence záření)
  - KVANTOVÁNÍ SVĚTLA - je v přímém rozporu s tehdejším chápáním světla (energie vlnění je přímo úměrná jeho amplitudě a ta se může měnit spojitě)

- 1905 Alber Einstein Vysvětlil podstatu fotoelektrického efektu:
Fotoelektrický jev: z kovu ozařovaného světlem jsou emitovány elektrony
- podle klasické teorie by kinetická energie emitovaných elektronů měla záviset na intenzitě dopadajícího světla
  - experiment: kinetická energie emitovaných elektronů nezávisí na intenzitě dopadajícího světla, ale na jeho vlnové délce
  - Einstein ukázal, že toto může být vysvětleno, díváme-li se na světlo jako na částice, fotony, jejichž energie je dána vztahem $E_{\text{foton}}=h\nu$
  - část energie fotonu se v kovu použije na vytržení elektronu z kovu a zbytek je ve formě kinetické energie emitovaného elektronu
$$h\nu = \Phi + \frac{1}{2}mv^2$$
  - Φ je výstupní práce
- 1909 Rutherford+Geiger Experimentálně pozorovali rozptyl α -částic na kovové fólii
- α částice mají též vlnový charakter
  - kladný náboj je soustředěn na atomovém jádře (většina částic prolétla fólií aniž by změnila směr)

MODELY ATOMU

1904	Thomsonův
1911	Rutherfordův
1913	Bohrův

1923	L. De Broglie	Pohyb elektronu může mít vlnový charakter Částici o hmotnosti m , pohybující se rychlostí v přísluší vlnová délka $\lambda = h/mv = h/p$
1926	E. Schrödinger	Pohyb částic mikrosvěta se řídí rovnicí $H\Psi = ih(\delta\Psi/\delta t)$
1927	W. Heisenberg	Princip neurčitosti
1927	Davisson+Germer	Experimentální potvrzení de Broglieho hypotézy pro elektrony
1932	Stern	Experimentální pozorování difrakce H a He atomů

Srovnání klasické a kvantové mechaniky

KLASICKÁ MECHANIKA

Pohyb částic se řídí 2.

Newtonovým zákonem:

Známe-li pozici a rychlost částice v čase t a sílu F - můžeme vypočítat souřadnice a hybnost v libovolném okamžiku

Úplný determinismus

KVANTOVÁ MECHANIKA

V důsledku principu neurčitosti nemůžeme určit přesně stav systému.

Pravděpodobnostní charakter vlnové funkce

$$|\Phi(x,t)|^2$$

Operátorová algebra

OPERÁTOR - předpis, kterým se jedné funkci $f(x,y)$ přiřazuje funkce jiná, $g(x,y)$

$$\hat{O} f(x, y) = g(x, y)$$

Lineární operátor:

$$\hat{O}(f_1 + f_2) = \hat{O} f_1 + \hat{O} f_2$$

$$\hat{O} c f_1 = c \hat{O} f_1$$

Komutátor:

$$[\hat{P}, \hat{Q}] = \hat{P}\hat{Q} - \hat{Q}\hat{P}$$

Vlastní funkce a vlastní hodnota operátoru:

$$\hat{O} f_k = o_k f_k$$

Vlastní hodnota

Vlastní funkce

Hermitovský operátor: vlastní funkce hermitovského operátoru jsou reálná čísla
Tvoří úplný ortonormální soubor funkcí.

Diracova notace:
("braket")

$$\int \Phi^*(x) \Phi(x) dx = \langle \Phi(x) | \Phi(x) \rangle = \langle \Phi | \Phi \rangle$$
$$\int \Phi^*(x) \hat{H} \Phi(x) dx = \langle \Phi(x) | \hat{H} | \Phi(x) \rangle = \langle \Phi | \hat{H} | \Phi \rangle$$

"bra"-vektor

"ket"-vektor

Ortonormální funkce:

$$\langle \varphi_i | \varphi_j \rangle = \delta_{ij}$$

Kroneckerova delta

$$\int \varphi_i^*(x) \varphi_j(x) dx = \langle \varphi_i | \varphi_j \rangle = \langle i | j \rangle = 0 \dots i \neq j$$
$$\int \varphi_i^*(x) \varphi_i(x) dx = \langle \varphi_i | \varphi_i \rangle = \langle i | i \rangle = 1$$

Úplný ortonormální soubor vlastních funkcí hermitovského operátoru:

Libovolnou funkci Φ můžeme vyjádřit jako lineární kombinaci vlastních funkcí f_k

$$\Phi = \sum_k c_k f_k$$

$$c_k = \langle f_k | \Phi \rangle$$

Postuláty kvantové mechaniky

1. Postulát

Ke každé pozorovatelné fyzikální veličině A existuje lineární hermitovský operátor $\hat{A}$, který lze získat následujícím postupem:

1. vyjdeme z klasického výrazu pro příslušnou veličinu vyjádřenou v kartézských souřadnicích a hybnostech
2. souřadnice a čas ponecháme beze změny
3. za hybnost p_x dosadíme operátor hybnosti

$$p_x \longrightarrow -i\hbar \frac{\partial}{\partial x}$$

2. Postulát

Stav systému je popsán vlnovou funkcí Φ , která musí splňovat následující podmínky:

1. existuje v celém definičním oboru proměnných
2. je spojitá a konečná v definičním oboru (vyjma singulárních bodů)
3. je jednoznačná

Fyzikální interpretace vlnové funkce Φ : $[\Phi(x_1, \dots, x_n, t)]$

výraz $\Phi^* \Phi d\tau$ udává pravděpodobnost, že v čase t jsou proměnné $x_1 \dots x_n$ v intervalech $(x_1, x_1 + dx_1)$ až $(x_n, x_n + dx_n)$

Celková pravděpodobnost musí být rovna jedné:

$$\int \Phi^* \Phi d\tau = 1$$

3. Postulát

Vlnová funkce Φ vyhovuje časově závislé Schrödingerově rovnici

$$\hat{H}\Phi = i\hbar \frac{\partial \Phi}{\partial t}$$

kde H je Hamiltonův operátor daného systému.

4. Postulát

Jediné možné hodnoty, které lze získat měřením pozorovatelné veličiny A , jsou její charakteristické (vlastní) hodnoty a_k rovnice

$$\hat{A}\Psi_k = a_k \Psi_k$$

kde A je operátor pozorovatelné veličiny A a Ψ_k je vlastní funkcí operátoru A .

5. Postulát

Pro systém, který je ve stavu popsaném vlnovou funkcí Φ , střední hodnota a pozorovatelné veličiny A

$$\bar{a} = \frac{\int \Phi^* \hat{A} \Phi d\tau}{\int \Phi^* \Phi d\tau}$$

6. Spinový postulát

Každá elementární částice má svůj vlastní spinový moment hybnosti a magnetický spinový moment.

7. Symetrizační postulát

Pro systémy s více stejnými (nerozlišitelnými) částicemi platí:

Stav systému N identických částic může být popsán

a) SYMETRICKOU vlnovou funkcí - celočíselný spin (bosony)

b) ANTISYMETRICKOU vlnovou funkcí - poločíselný spin (fermiony)

Při záměně souřadnic dvou částic změní antisymetrická vlnová funkce znaménko

Časově závislá vs. stacionární Schrödingerova rovnice

$$\hat{H}\Phi = i\hbar \frac{\partial \Phi}{\partial t}$$

Omezíme se na systémy, kde potenciál V nezávisí na čase - $V(x)$

$$\Rightarrow \Phi(x, t) = \phi(x) f(t)$$

$$\left[-\frac{\hbar^2}{2} \frac{\partial^2}{\partial x^2} + V(x) \right]$$

Separace proměnných:

$$\hat{H} \phi(x) = E \phi(x)$$

$$f(t) = A \cdot \exp(-iEt / \hbar)$$

$$\Phi(x, t) = \exp(-iEt / \hbar) \cdot \phi(x)$$

Stacionární stavy:

$$|\Phi(x, t)|^2 = \Phi(x, t)^* \cdot \Phi(x, t) = \exp(iEt / \hbar) \cdot \exp(-iEt / \hbar) \cdot \phi^*(x) \cdot \phi(x) = |\phi(x)|^2$$

Stacionární Schrödingerova rovnice

$$\hat{H}\Psi = E\Psi$$

Vlnová funkce popisující stav systému

Hamiltonián

$$\hat{H} = \hat{T} + \hat{V}$$

Odvozen z klasického výrazu pro kin. a pot. energie

Příklad - harmonický oscilátor

Molekulový Hamiltonián:

$$\hat{H} = \hat{T}_J + \hat{T}_e + \hat{V}_{JJ} + \hat{V}_{Je} + \hat{V}_{ee}$$

$$\hat{T} = -\frac{\hbar^2}{2} \sum_{i=1}^n \frac{\Delta_i}{m_i}$$

$$\Delta_i = \frac{1}{r} \frac{\partial}{\partial r} \left(r \frac{\partial}{\partial r} \right) + \frac{1}{r^2} \frac{\partial}{\partial \theta} \left(\sin^2 \theta \frac{\partial}{\partial \theta} \right) + \frac{1}{r^2 \sin^2 \theta} \frac{\partial^2}{\partial \phi^2}$$

Cvičení - Hamiltonián pro molekulu vody

Stacionární Schrödingerova rovnice - není problém rovnici sestavit ale vyřešit.

Jednoelektronové systémy:

- exaktní (analytické řešení)
- atomy vodíkového typu - atomové orbitaly

Víceelektronové systémy:

- Problémové členy - závisejí na souřadnicích dvou částic (V_{ee} , V_{Je} , V_{JJ})
- nelze separovat proměnné v Hamiltoniánu - aproximativní řešení

Příklad #1 - atom He se zanedbáním elektronové repulse

Příklad #2 - zahrnutí elektronové repulse pomocí poruchové teorie

Hledáme takové aproximace, jejichž přesnost můžeme kontrolovat !

1. Bornova-Oppenheimerova aproximace
2. Model nezávislých elektronů
3. MO LCAO

Bornova-Oppenheimerova aproximace

Atomová jádra považujeme za stacionární -

$$E_{kin}^J = 0$$

$$\hat{H} = \cancel{\hat{T}_J} + \hat{T}_e + \cancel{\hat{V}_{JJ}} + \hat{V}_{Je} + \hat{V}_{ee}$$

$=0$ $=konst.$

$$\hat{H} = \hat{T}_e + \hat{V}_{Je} + \hat{V}_{ee} + konst.$$

Jedno-
elektronová
část

Dvou-
elektronová
část

Elektrony se pohybují v potenciálu jader o souřadnicích R:

$$\hat{H} \Psi_i(r, R) = E_i(R) \Psi_i(r, R)$$

Hyperplocha potenciální energie

Úplná separace jaderného a elektronového pohybu

Pohyb jader řešíme na získané PES - kvantová nebo klasická dynamika pohybu jader

Hamiltonián pro molekulu vody

Kinetická energie
jader

Kinetická energie
elektronů

Coulombická
atrakce
elektron-jádro

$$\hat{H} = -\frac{\hbar^2}{2} \sum_{I=1}^3 \frac{\Delta_I}{m_I} - \frac{\hbar^2}{2m_e} \sum_{i=1}^{10} \Delta_i - \frac{e^2}{4\pi\epsilon_0} \sum_{I=1}^3 \sum_{i=1}^{10} \frac{Z_I}{|R_I - r_i|} +$$

$$\frac{e^2}{4\pi\epsilon_0} \sum_{i=1}^{10} \sum_{j>i}^{10} \frac{1}{|r_i - r_j|} + \frac{e^2}{4\pi\epsilon_0} \sum_{I=1}^3 \sum_{J>I}^3 \frac{Z_I Z_J}{|R_I - R_J|}$$

Coulombická repulze
elektron-elektron

Coulombická repulze
jádro-jádro

$$\hat{H} = -\frac{\hbar^2}{2m_e} \sum_{i=1}^{10} \Delta_i - \frac{e^2}{4\pi\epsilon_0} \sum_{I=1}^3 \sum_{i=1}^{10} \frac{Z_I}{|R_I - r_i|} + \frac{e^2}{4\pi\epsilon_0} \sum_{i=1}^{10} \sum_{j>i}^{10} \frac{1}{|r_i - r_j|} + konst.$$

Problémový člen !!

Model nezávislých elektronů

Formálně můžeme Hamiltonián psát ve tvaru:

$$\hat{H} = \sum_i \hat{h}_i(1) + \sum_i \sum_{j>i} \hat{v}_{ij}(1,2)$$

$$T_i + V_{iJ}$$

$$V_{ee}$$

Závisí na souřadnicích dvou elektronů - obecně nelze řešit analyticky.

$$\sum_{i=1}^n \sum_{j>i}^n \hat{v}_{ij}(1,2) \approx \sum_{i=1}^n \hat{V}_i(1)$$

Efektivní potenciál - elektron se pohybuje ve zprůměrovaném poli ostatních elektronů

$$\hat{H} \approx \sum_{i=1}^n [\hat{h}(i) + \hat{V}(i)] = \sum_{i=1}^n \hat{H}'(i)$$

Každý člen Hamiltoniánu působí pouze na jeden z elektronů

Celkovou vlnovou funkci systému můžeme hledat ve tvaru produktu jednoelektronových funkcí

$$\sum_{i=1}^n \hat{H}'(i) \Psi(1,2,\dots,n) = E \Psi(1,2,\dots,n)$$

$$\Psi(1,2,\dots,n) = \prod_{i=1}^n \varphi_i(i)$$

Původní stacionární Schrödingerova rovnice se rozpadá na n “jednoelektronových” rovnic.

Abychom vyhověli antisymetrizačnímu postulátu musíme celkovou vlnovou funkci hledat ve tvaru Slaterova determinantu (při záměně souřadnic dvou elektronů vlnová funkce změní znaménko).

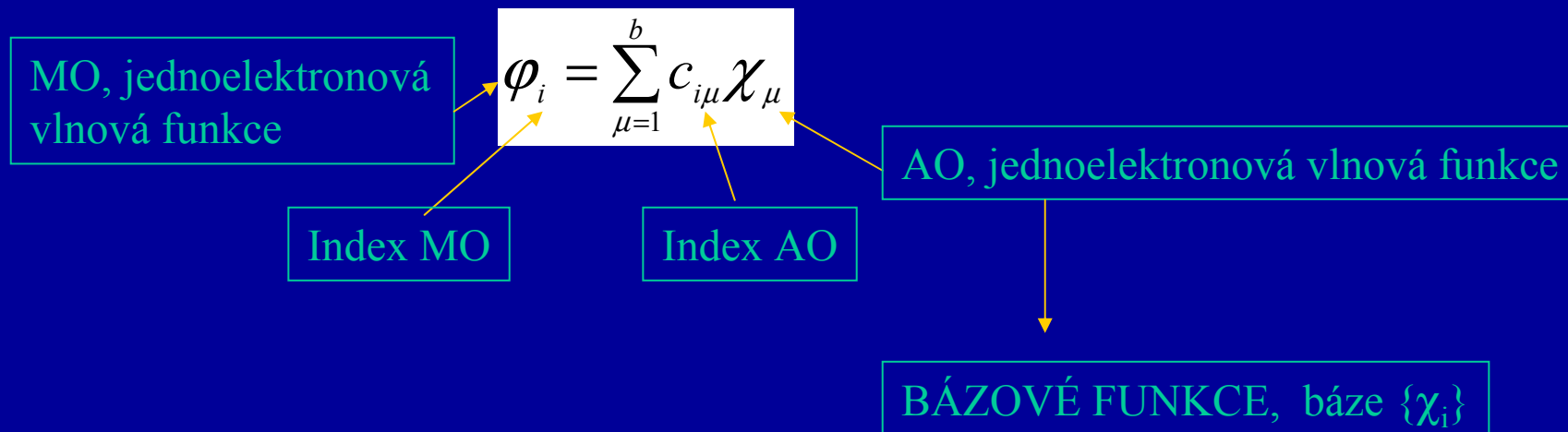
$$\Psi(1,2,\dots,n) = \frac{1}{\sqrt{n!}} \det(\varphi_i) = \frac{1}{\sqrt{n!}} \begin{vmatrix} \varphi_1(1) & \varphi_2(1) & \dots & \varphi_n(1) \\ \varphi_1(2) & \varphi_2(2) & \dots & \varphi_n(2) \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ \varphi_1(n) & \varphi_2(n) & \dots & \varphi_n(n) \end{vmatrix}$$

Celková vlnová funkce - ve tvaru produktové funkce (Slaterova determinantu) sestávající z jednoelektronových vlnových funkcí φ_i

V jakém tvaru jsou jednoelektronové funkce φ_i ?

Jednoelektronové vlnové funkce molekul - MOLEKULOVÉ ORBITALY - hledáme ve tvaru lineární kombinace vlnových funkcí atomů:

MO LCAO

- n MO z n AO
- přesnost aproximace kontrolujeme pomocí změny velikost báze
- minimalizace energie v závislosti na $c_{i\mu}$

Variační teorém

$$\langle \Phi | \hat{H} | \Phi \rangle \geq E_0$$

← Přesná energie

↑ Zkusmá vlnová funkce

Aproximativní vlnová funkce dává energii, která je vždy větší (nebo rovna) E_0

Příklad #3 - atom He variačně

Lineární variační funkce: $\Phi = \sum_k c_k f_k$

Podmínka pro nalezení nejvhodnější variační funkce (minimální energie):

$$\frac{\partial W}{\partial c_i} = 0$$

=> vede na systém sekulárních rovnic:

$$\sum_{k=1}^b [H_{ik} - WS_{ik}] c_k = 0$$

$$H_{ik} = \langle f_i | \hat{H} | f_k \rangle$$

$$S_{ik} = \langle f_i | f_k \rangle$$

Systém N lineárních rovnic o N neznámých - netriviální řešení pouze je-li determinant soustavy roven 0

Hartree-Fockova metoda

$$\hat{H} = \sum_i \hat{h}_i(1) + \sum_i \sum_{j>i} \hat{v}_{ij}(1,2)$$

$$\Psi(1,2,\dots,n) = \frac{1}{\sqrt{n!}} \det(\varphi_i) = \frac{1}{\sqrt{n!}} \begin{vmatrix} \varphi_1(1) & \varphi_2(1) & \dots & \varphi_n(1) \\ \varphi_1(2) & \varphi_2(2) & \dots & \varphi_n(2) \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ \varphi_1(n) & \varphi_2(n) & \dots & \varphi_n(n) \end{vmatrix}$$

$$E[\Psi] = \langle \Psi | \hat{H} | \Psi \rangle$$

$$\delta E[\Psi] = 0$$

Genialita metody spočívá v „technickém řešení“ -

- postupně se řeší problém pro jednotlivé elektrony
- jednotlivé elektrony se pohybují v zprůměrovaném potenciálu ostatních elektronů

$$E[\Psi] = \langle \Psi | \hat{H} | \Psi \rangle = \sum_{i=1}^n h_{ii} + \frac{1}{2} \sum_i^n \sum_j^n (J_{ij} - K_{ij})$$

Jednoelektronový integrál $h_{ii} = \langle \varphi_i(1) | \hat{h}_1 | \varphi_i(1) \rangle$

Coulombický integrál $J_{ij} = \langle \varphi_i(1)\varphi_j(2) | \hat{v}_{ij}(1,2) | \varphi_i(1)\varphi_j(2) \rangle$

Výměnný integrál $K_{ij} = \langle \varphi_i(1)\varphi_j(2) | \hat{v}_{ij}(1,2) | \varphi_j(1)\varphi_i(2) \rangle$

$\delta E[\Psi]=0 \Rightarrow$ systém Fockových rovnic

$$\hat{F} \varphi_i' = \varepsilon_i \varphi_i'$$

$$\hat{F}(1) = \hat{h}(1) + \sum_{j=1}^n \langle \varphi_j(2) | \hat{v}'(1,2) | \varphi_j(2) \rangle$$

Řešení Fockových rovnic probíhá iteračně - metoda označována jako “SCF”

Systemy s uzavřenou elektronovou strukturou

Systemy s otevřenou elektronovou strukturou

1. UHF - “Unrestricted HF”
2. RHF (ROHF) - “Restricted Open-Shell HF”

Hartree-Fockovy rovnice původně odvozeny pro atomy

Roothaan - zavedení MO LCAO do HF rovnic => Hartree-Fock-Roothaan

Koncept „BÁZE“ atomových orbitalů

HF limita

Závislost HF energie na kvalitě a velikosti použité báze - molekula vody

Báze	Energie (a.u.)	μ [D]	θ	R(OH) [Å]
Experiment	-76.480	1.85	104.5	0.958
HF limita	-76,0675		106.3	0.940
STO-3G	-74.97	1.69	100.0	0.990
Minimal STO	-75.70	1.92	100.3	0.990
3-21G	-75.59	2.44	107.6	0.967
4-31G	-75.91	2.52	111.2	0.950
6-31G*	-76.01	2.19	105.5	0.947
6-311+G*				
120 GTO	-76,0672	1.98		

Koopmansův teorém:

Ionizační potenciál pro elektron v orbitalu i je dán zápornou hodnotou energie tohoto orbitalu:

$$IP_i = -\epsilon_i$$

Spolehlivost Koopmansova teorému						
[eV]		KT	Δ SCF	CI	Experiment	
H₂O						
	1b ₁	13.86	11.10	12.34	12.61	
	3a ₁	15.87	13.32	14.54	14.73	
	...					
	1a ₁	559.48	539.11	539.53	539.7	
CB₄						
	1t ₂	14.85	13.67	14.23	14.40	
	...					
	1a ₁	304.86	290.76	290.70	290.7	

Stacionární Schrödingerova rovnice

$$\hat{H}\Psi = E\Psi$$

Metoda konfigurační interakce
Metoda vázaných klastrů
Poruchová teorie

Bornova-Oppenheimerova aproximace
Model nezávislých elektronů
Vlnová funkce ve tvaru Slaterova determinantu
MO LCAO + variační princip

Zahrnutí el.
korelace

Hartreeho-Fockova metoda (HF)

Separace σ - π

Neempirické
 π -elektronové
metody

Zanedbání některých
integrálů
Empirické parametry

Semiempirické
 π -elektronové
metody

Zanedbání elektronové
repulse

Hückelova metoda MO

Zanedbání některých
integrálů
Empirické parametry

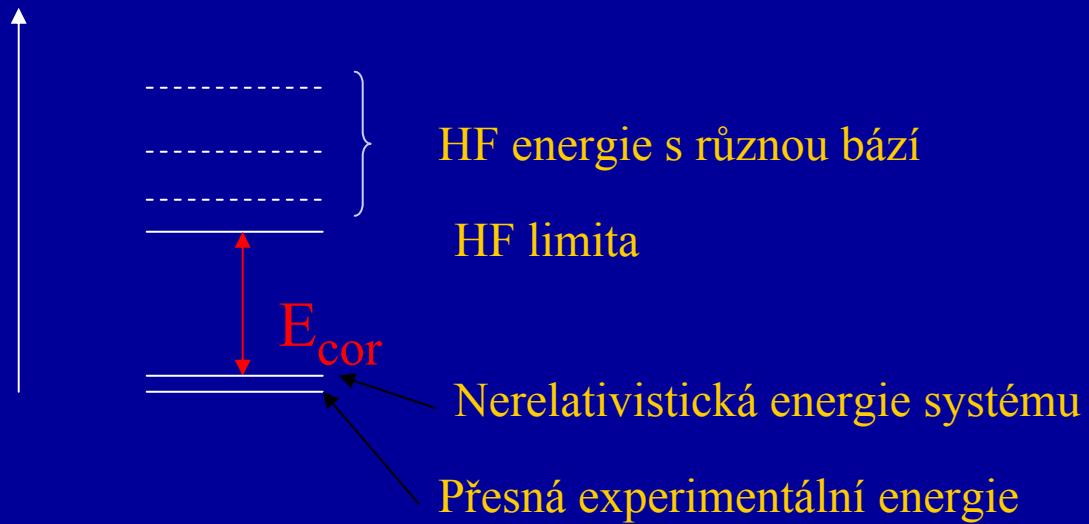
Semiempirické metody
(NDO, AM1, PM3)

Zanedbání elektronové
repulse

Metoda EHT

Separace σ - π

Korelační energie

Příklad:

Model harmonického oscilátoru - hmotný bod na pružině

Celková energie systému: $T + V$

$$\left. \begin{array}{l} T = \frac{1}{2}mv^2 = \frac{1}{2m}p^2 \\ p_x \longrightarrow -i\hbar \frac{\partial}{\partial x} \end{array} \right\} \hat{T} = -\frac{\hbar^2}{2m} \frac{d^2}{dx^2}$$
$$V = -kx^2 \longrightarrow \hat{V} = -kx^2$$

Hamiltonián pro harmonický oscilátor:

$$\hat{H} = -\frac{\hbar^2}{2m} \frac{d^2}{dx^2} - kx^2$$

Hamiltonián pro molekulu vody

Kinetická energie
jader

Kinetická energie
elektronů

Coulombická
atrakce
elektron-jádro

$$\hat{H} = -\frac{\hbar^2}{2} \sum_{I=1}^3 \frac{\Delta_I}{m_I} - \frac{\hbar^2}{2m_e} \sum_{i=1}^{10} \Delta_i - \frac{e^2}{4\pi\epsilon_0} \sum_{I=1}^3 \sum_{i=1}^{10} \frac{Z_I}{|R_I - r_i|} +$$
$$\frac{e^2}{4\pi\epsilon_0} \sum_{i=1}^{10} \sum_{j>i}^{10} \frac{1}{|r_i - r_j|} + \frac{e^2}{4\pi\epsilon_0} \sum_{I=1}^3 \sum_{J>I}^3 \frac{Z_I Z_J}{|R_I - R_J|}$$

Coulombická repulze
elektron-elektron

Coulombická repulze
jádro-jádro